

TUTKIMUSOSIO

**Pohjois-Karjalan maakuntapuntari 2018,
KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimus
pohjoiskarjalaisten mielipiteistä:**

Pohjoiskarjalaiset kantavat huolta viljelijöiden ja huono-osaisten elinoloista

Pohjois-Karjalan asukkaat kantavat huolta viljelijöiden ja huono-osaisten elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Pohjoiskarjalaiset suhtautuvat maakuntauudistukseen myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin. Joka toinen haluaa oman maakunnan uudistuksen perustaksi. Sote-uudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan kuitenkin säilyttää kunnilla.

Pohjoiskarjalaiset pitävät maakuntavaaleja hyvänä asiana ja tärkeämpänä kuin eurovaaleja. Kaksi kolmesta äänestäisi maakuntavaaleissa. Joka viides voisi harkita maakuntavaltuustoehdokkuutta kysyttäessä ja joka neljäs maakunnallista muuta luottamustoimea. Puolet haluaisi valita maakuntajohtajan suoralla vaalilla.

Pohjoiskarjalaiset haluavat asettaa rajoituksia ehdokkaaksi asettautumiselle maakuntavaaleihin. Samojen ihmisten ei pitäisi olla ehdolla kaikissa vaaleissa.

Pohjois-Karjalassa monissa sote-palveluissa luotetaan yhtä usein yksityiseen palveluntarjontaan kuin julkiseen.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Pohjois-Karjalan osalta.

Viljelijöiden ja huonotuloisten elinolot huolettavat Pohjois-Karjalassa

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (67 %) Pohjois-Karjalan asukkaista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Kuuden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat huonotuloiset (72 %), viljelijät (68 %), maaseudulla asuvat (67 %), eläkeläiset/ikäntyneet (66 %), työttömät (63 %) ja opiskelijat (51 %).

Pohjois-Karjalan asukkaiden odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta poikkeavat vain hieman koko maan väestön keskiarvosta. Pohjois-Karjalan asukkaat ovat keskimäärää useammin huolissaan viljelijöiden ja maaseudulla asuvien elinolojen muutoksesta.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Selvä enemmistö (71 %) Pohjois-Karjalassa asuvista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Vain kolmannes (33 %) pohjoiskarjalaisista sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Pohjois-Karjalassa asuvat ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Kolme neljästä (76 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Noin kolmasosa (35 %) ilmoittaa, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Enemmistö (58 %) epäilee, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Vain reilu neljännes (29 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Enemmistö (59 %) olettaa maakuntavaltuuston ajavan suurten kaupunkien asiaa. Noin kolmannes (31 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä.

Pohjois-Karjalassa asuvat suhtautuvat maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin vain hieman epäuskoisemmin kuin kansalaiset koko maassa keskimäärin. Keskimäärää useampi uskoo maakuntavaltuuston ajavan suurten kaupunkien etuja.

Joka toinen haluaa oman maakunnan

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Lähes kaksi viidesosaa (38 %) Pohjois-Karjalan asukkaista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Joka toiselle (50 %) on tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Kaksi viidesosaa Pohjois-Karjalassa asuvista (39 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan ”maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin”. Eri mieltä on pienempi joukko (32 %). Kolmannes (32 %) ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Neljännes ei osaa ottaa kantaa lainkaan.

Maakuntien toiminnan rahoittamista vastaisuudessa maakuntaverolla kannattaa neljännes (24 %) kannattaa ja vastustaa enemmän kuin kaksi viidestä (44 %). Pohjois-

Karjalan asukkaat suhtautuvat maakuntahallintoon hieman myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin.

Reilu neljännes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle. Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka yli neljännes (29 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle. Neljännes (23 %) luovuttaisi kulttuuripalvelut maakunnalle.

Pohjois-Karjalan asukkaiden keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka eivät pysty ottamaan kantaa kysymykseen kuntien tehtävien siirtämisestä maakuntien vastuulle.

Maakuntavaaleissa äänestämisen eurovaaleja tärkeämpää

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Vastaajat arvioivat jokaista vaikuttamiskeinoa erikseen neliportaisella asteikolla.

Selvästi tärkeimmäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koetaan äänestämisen eduskuntavaaleissa. Vahva enemmistö Pohjois-Karjalassa asuvista (87 %) pitää äänestämistä tärkeänä tapana vaikuttaa. Mahdollisuutta äänestää kuntavaaleissa arvostaa lähes neljä viidestä (77 %). Kaksi kolmesta pitää tärkeänä äänestämistä maakuntavaaleissa (67 %) ja eurovaaleissa kolme viidestä (60 %).

Pohjois-Karjalan asukkaiden näkemykset poikkeavat jonkin verran koko maan väestöstä. Äänestämisen eri vaaleissa on hieman vähemmän tärkeää kuin maan asukkaiden keskuudessa keskimäärin.

Kolmasosa kiinnostunut luottamustehtävistä kunnassa ja maakunnassa

Eniten halukkuutta kohdentuu kunnallisten lautakuntien jäsenyyksiin. Niissä toimimista pitää periaatteessa mieluisana noin joka kolmas (31 %). Kiinnostusta maakunnallisen toimielimen (esim. lautakunta) jäsenyyteen on lähes saman verran (erittäin tai melko mieluinen 27 %).

Pohjois-Karjalan asukkaat suhtautuvat luottamustehtäviin samalla lailla kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

Pohjois-Karjalassa luotetaan neuvola- ja yleislääkäripalveluissa julkiseen palvelutarjontaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen (soteuudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta kaksi on sellaisia, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (57 % valitsisi julkisen, 8 % yksityisen) sekä yleislääkäripalvelut (49 % julkinen, 24 % yksityinen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (44 % valitsisi yksityisen, 35% julkisen). Monissa palveluissa syntyy tasatulos. Julkiseen ja yksityiseen luottavia löytyy yhtä paljon. Näitä ovat hammashoito, ikääntyneiden kotihoito ja palveluasuminen sekä fysioterapia.

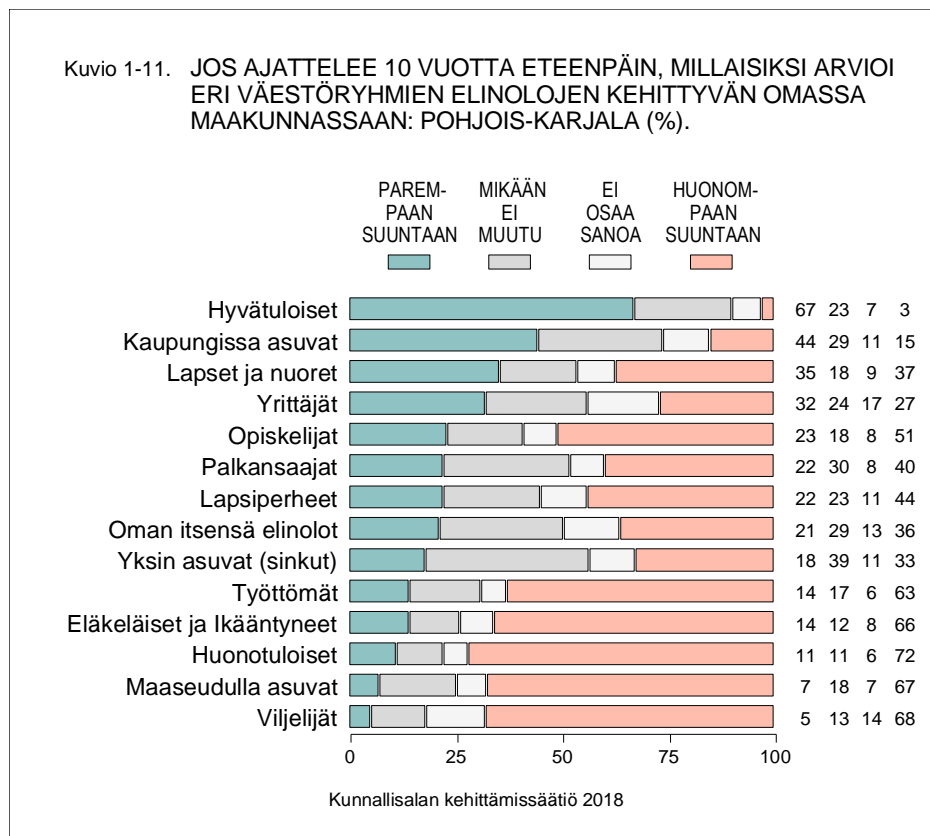
Pohjois-Karjalassa asuvat luottavat neuvola- ja lääkäripalveluissa keskimäärää useammin julkisiin palveluntarjoajiin ja ikääntyneiden palveluissa yksityisiin verrattuna maan koko väestöön.

Tutkimuksen toteutus

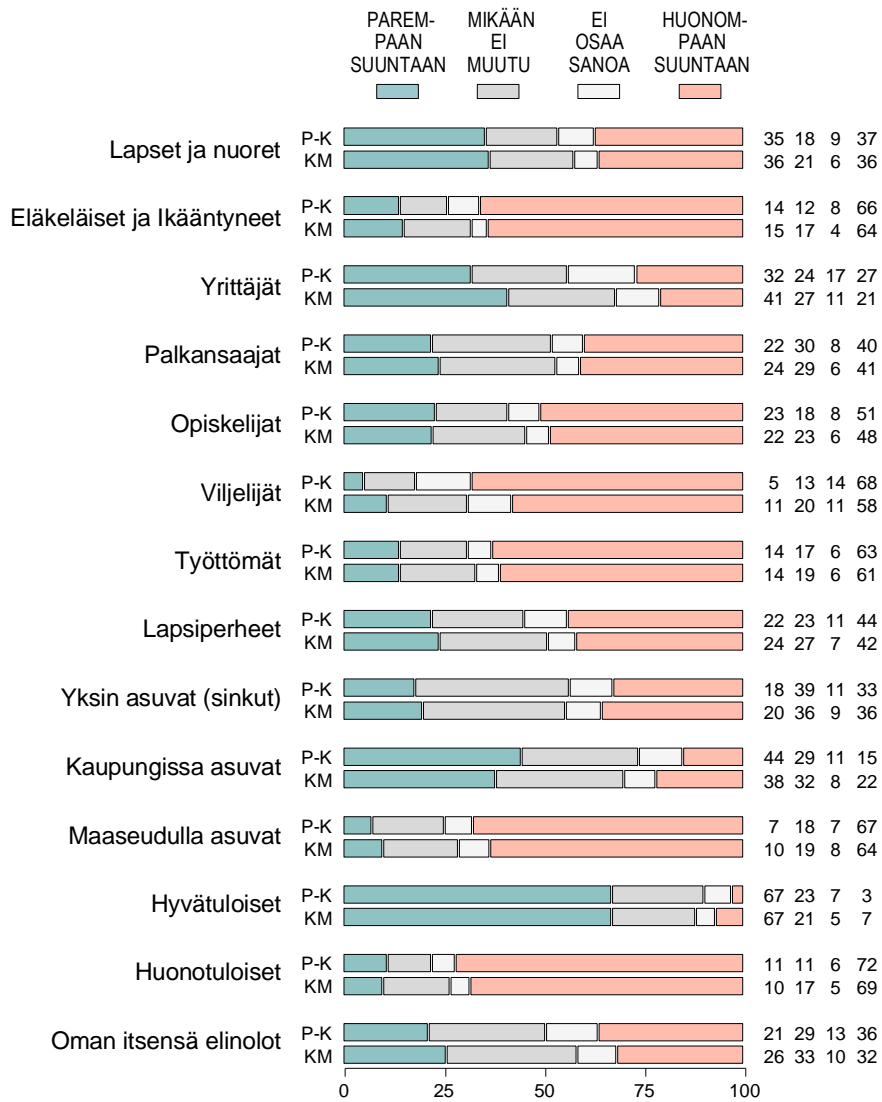
KAKS – Kunnallisan kehittämissäätön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Pohjois-Karjalassa 189. Vastajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Pohjois-Karjalassa suurimmillaan noin seitsemän prosenttiyksikköä suuntaansa.

Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

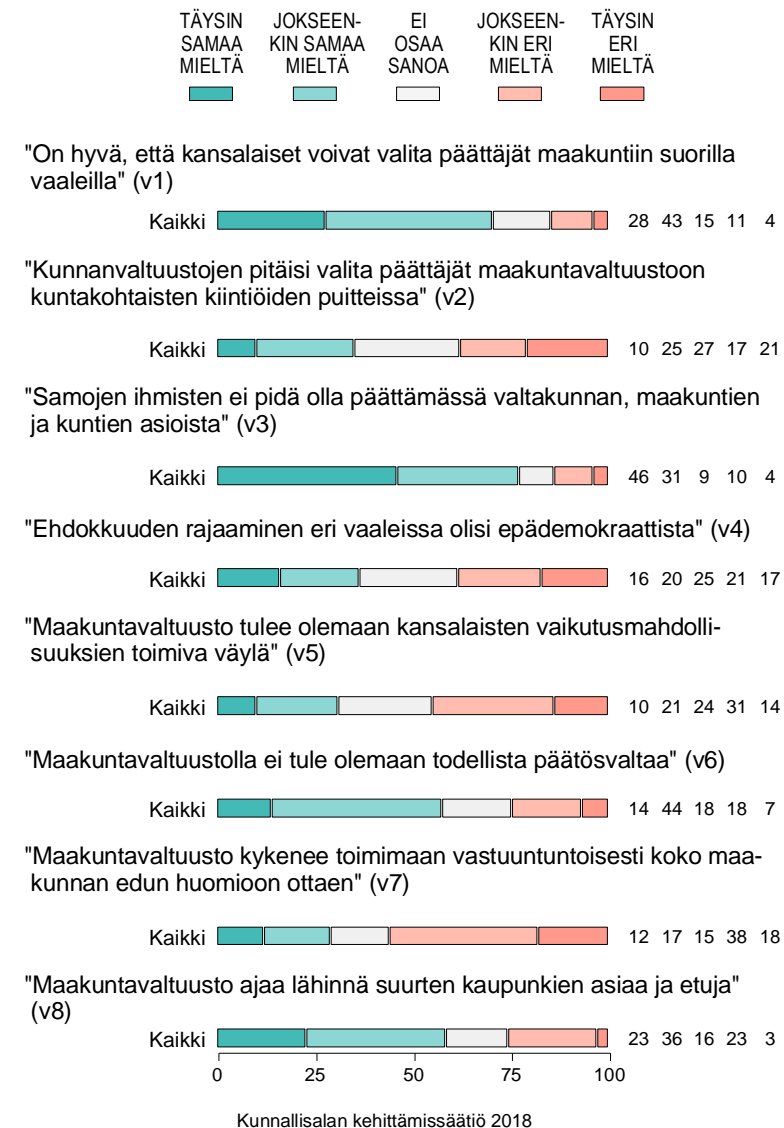

Kuvio 1-11v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN
MAAKUNNASSA: POHJOIS-KARJALA (P-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

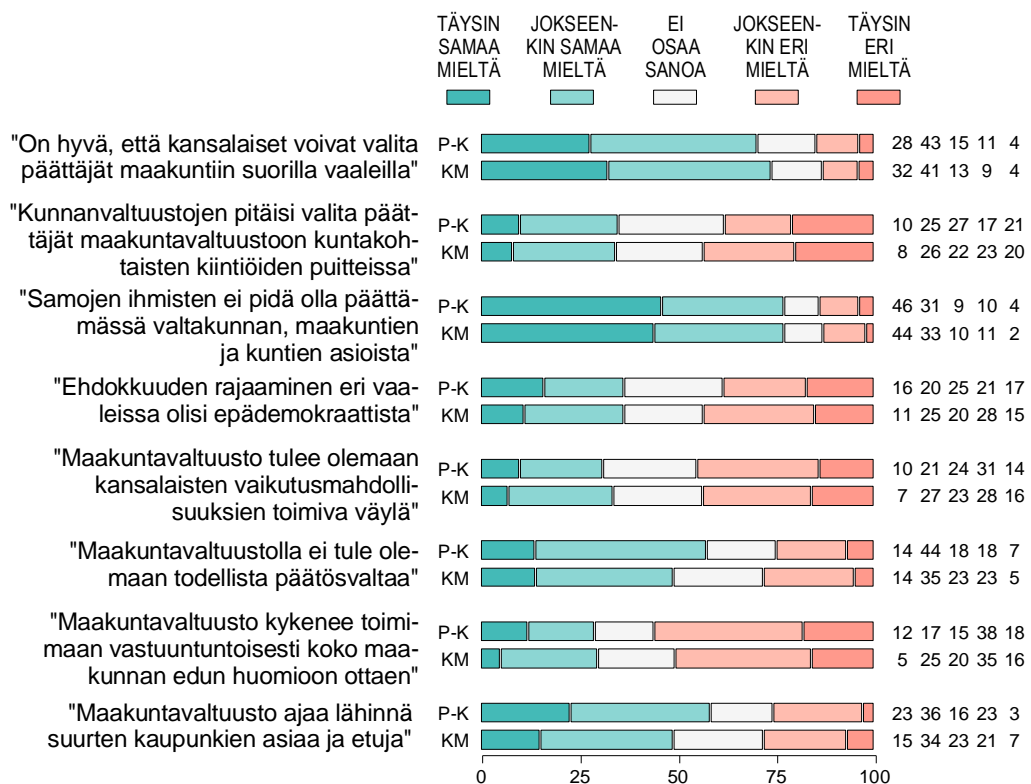

Kunnallisan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 2-11. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: POHJOIS-KARJALA (%).

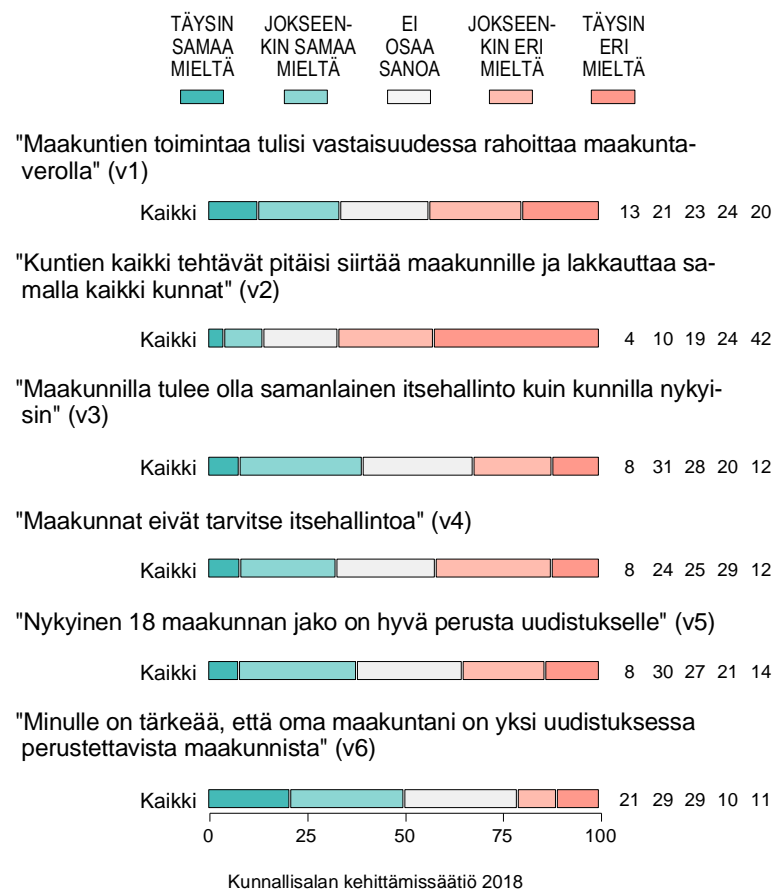

Kuvio 2-11v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: POHJOIS-KARJALA (P-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

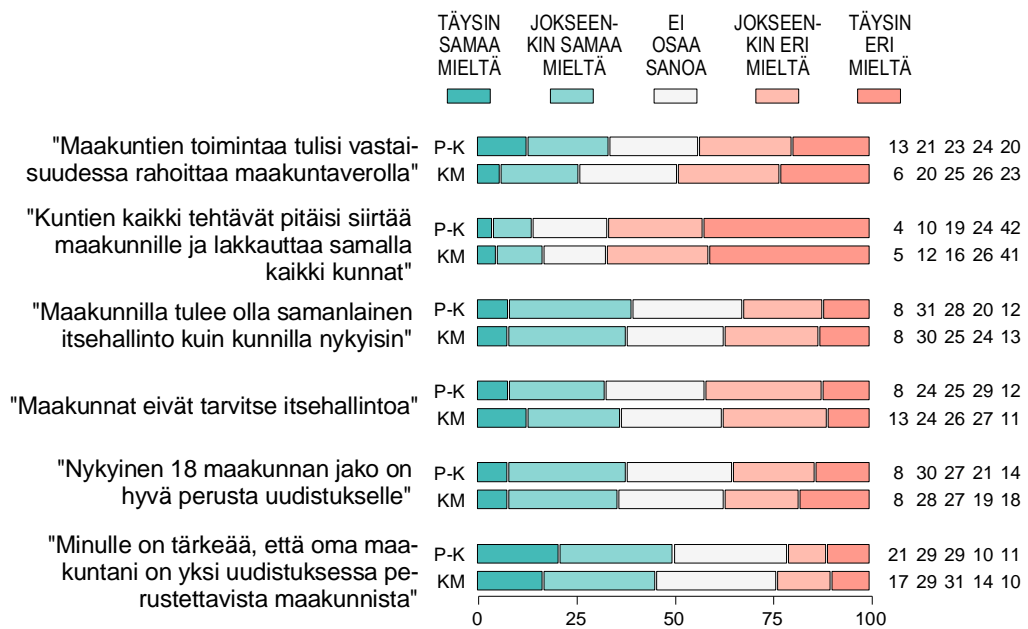
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-11. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: POHJOIS-KARJALA (%).

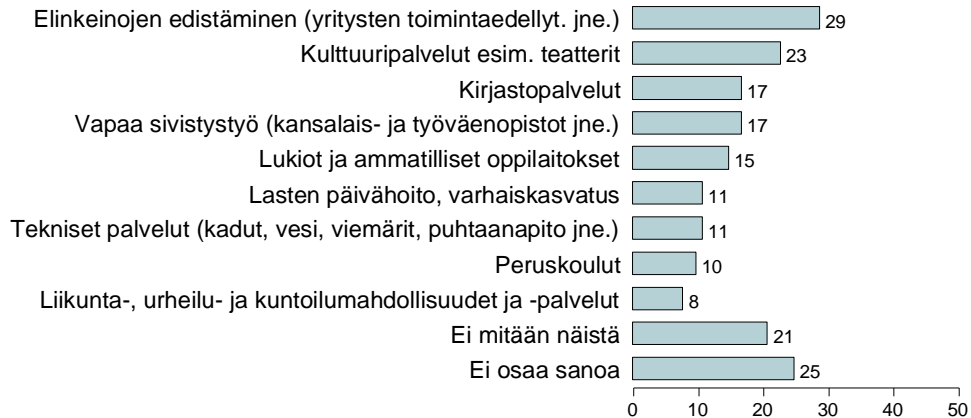

Kuvio 3-11v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: POHJOIS-KARJALA (P-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

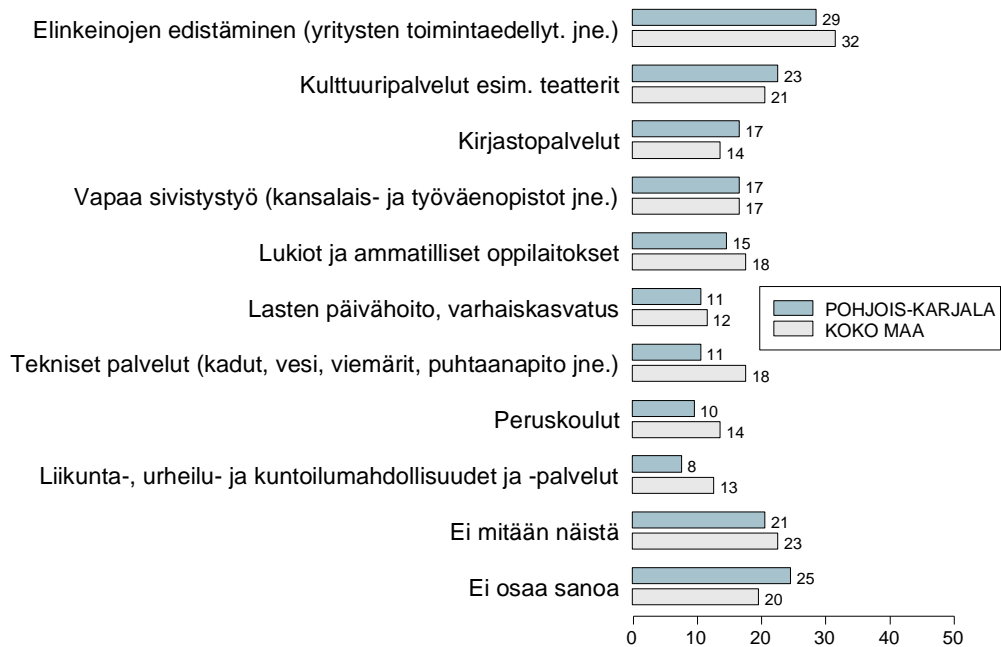
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 4-11. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: POHJOIS-KARJALA (%).

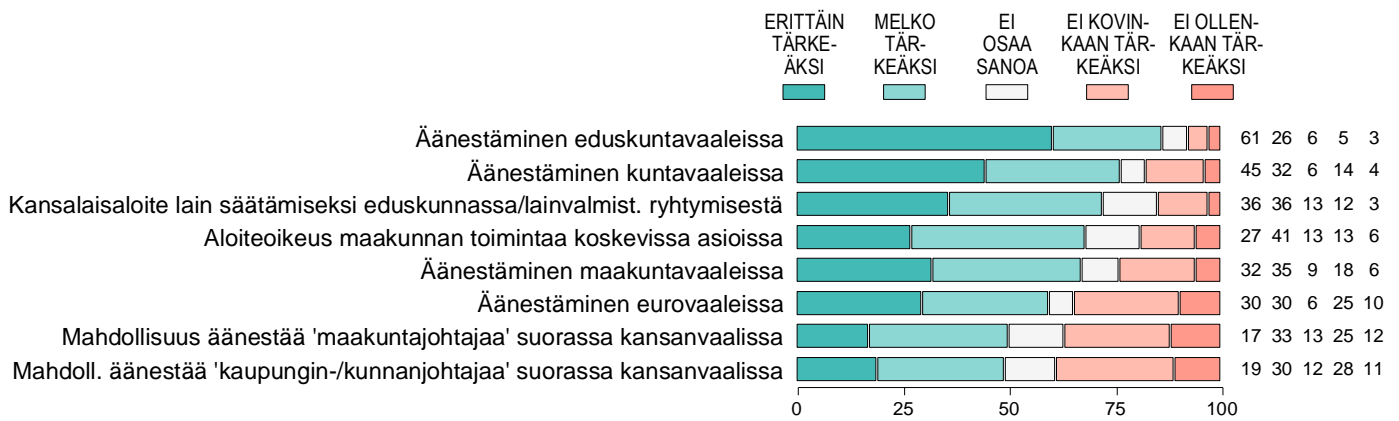
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 4-11v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: POHJOIS-KARJALA vs. KOKO MAA (%).

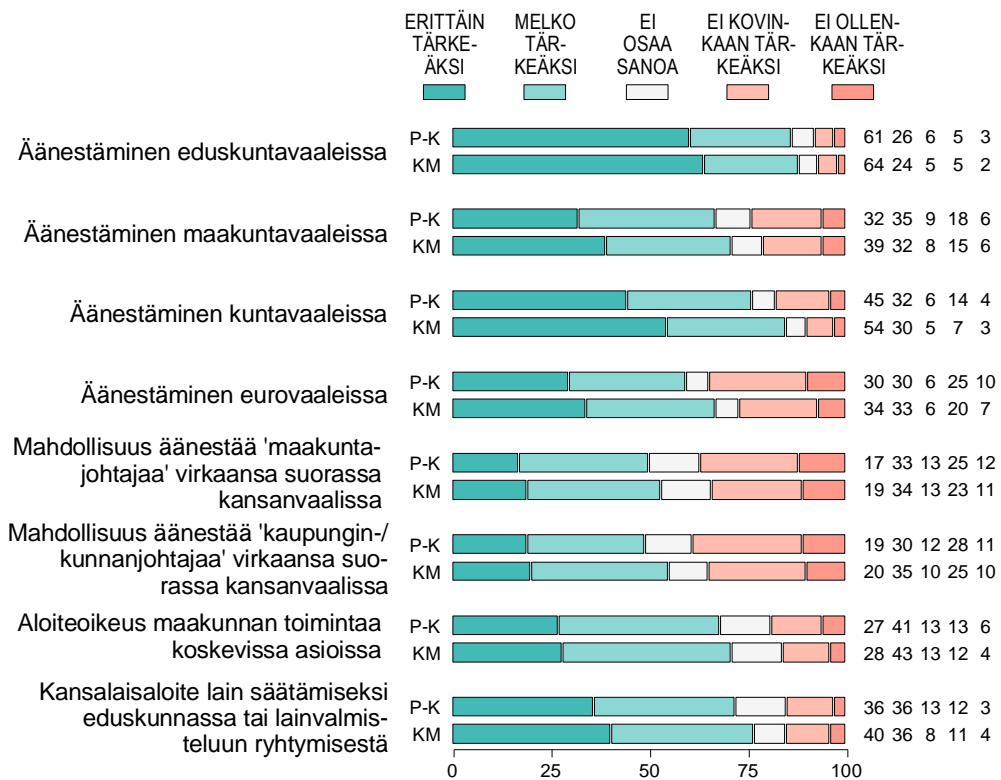
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-11. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: POHJOIS-KARJALA (tekstejä osin lyhennetty, %).

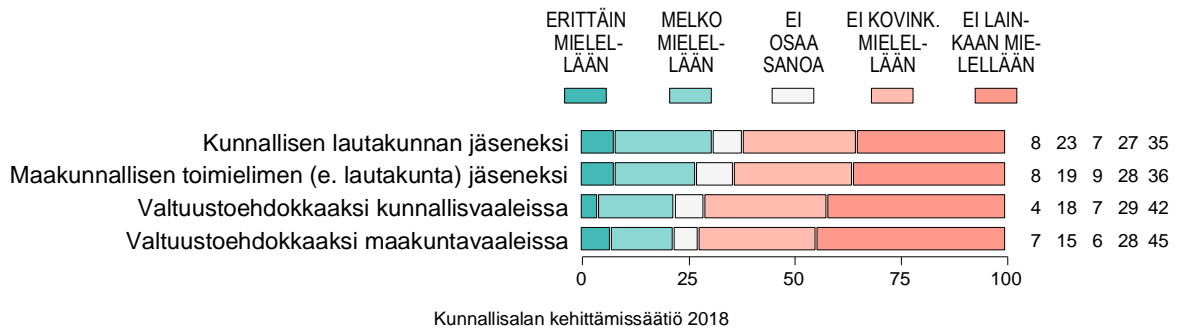
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-11v. MITEN TÄRKEIKSI KOEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: POHJOIS-KARJALA (P-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

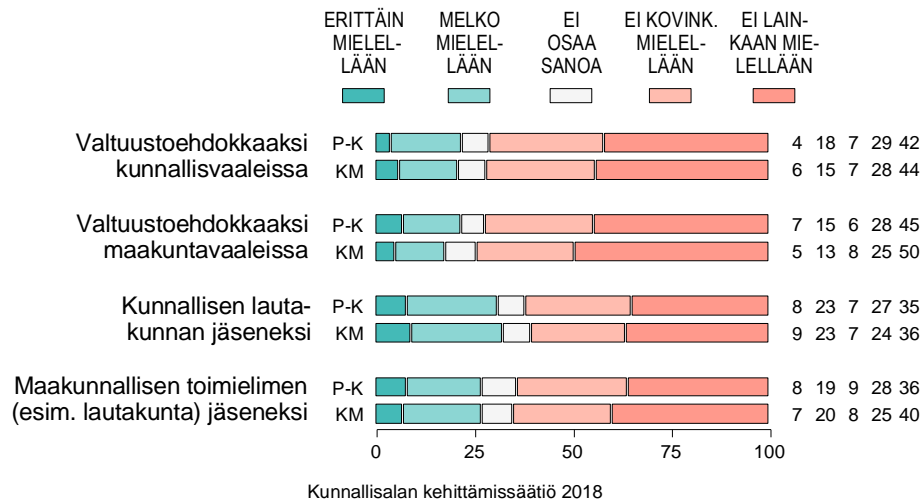

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

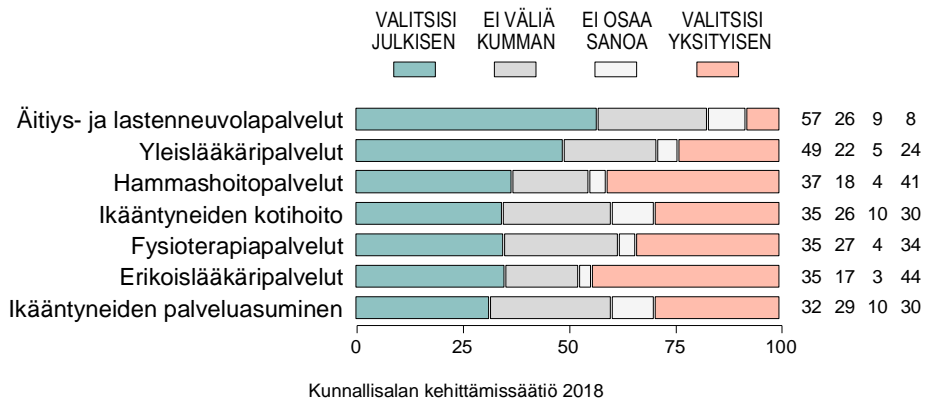
Kuvio 6-11. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: Pohjois-Karjala (%).

Kuvio 6-11v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: Pohjois-Karjala (P-K) vs. Koko Maa (KM, %).

Kuvio 7-11. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELISI: POHJOIS-KARJALA (%).

Kuvio 7-11v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELISI: POHJOIS-KARJALA (P-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

